

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ความหลากหลายของนกบริเวณคอยผ้าห่มปก

อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

นายเอกลักษณ์ กั้นสร

ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ชีววิทยา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ. ดร. นริทธิ์ สีตะสุวรรณ

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายของนกบริเวณคอยผ้าห่มปก อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่เดือนกันยายน 2546 ถึง สิงหาคม 2547 โดยใช้วิธี Line Transect ใน 4 พื้นที่ คือ (1) ป่าดิบเขา ระดับต่ำ 2 เส้นทาง (1,400 เมตร และ 1,500 เมตร) และ (2) ป่าดิบเขา ระดับสูง 2 เส้นทาง (1,800 เมตร และ 1,900 เมตร) พบนก 177 ชนิด จาก 35 วงศ์ เป็นนกประจำถิ่น 136 ชนิด นกอพยพ 40 ชนิด และนกอพยพผ่าน 1 ชนิด ศึกษาเปรียบเทียบความหลากหลายชนิดของนกจาก Shannon's index พบว่า ป่าดิบเขา ระดับต่ำมีค่าความหลากหลายชนิดสูงกว่าป่าดิบเขา ระดับสูง ($H' = 4.60, 4.75, 4.18, 4.03$ ตามระดับความสูง 1,400 1,500 1,800 และ 1,900 เมตร) ความสม่ำเสมอ (Evenness) ของชนิดนก ในระดับความสูง 1,900 เมตร มีค่าสูงสุด ($E_s = 0.49$) ส่วนระดับความสูง 1,500 เมตร มีค่าต่ำสุด ($E_s = 0.13$) เมื่อเปรียบเทียบความคล้ายคลึงของชุมชนนก (Community similarity) ระหว่างป่าดิบเขา ระดับต่ำกับป่าดิบเขา ระดับสูง พบว่ามีค่าความคล้ายคลึงอยู่ในระดับปานกลาง ($I_{(1), (2)} = 52.70\%$)

ความสัมพันธ์ระหว่างนกกับความหนาแน่นของต้นไม้ในป่าดิบเขา ระดับต่ำมีความสัมพันธ์เป็นไปในทางลบ ($r = -0.086, n = 10$) ส่วนในป่าดิบเขา ระดับสูงมีความสัมพันธ์เป็นไปในทางลบเช่นกัน ($r = -0.169, n = 10$) ความสัมพันธ์ระหว่างนกกับอุณหภูมิในป่าดิบเขา ระดับต่ำมีความสัมพันธ์กันในทางลบ (1,400 เมตร, $r = -0.659, n = 12$) (1,500 เมตร, $r = -0.269, n = 12$) ใน

ป่าดิบเขาระดับสูงมีความสัมพันธ์กันในทางบวก (1,800 เมตร, $r = 0.006$, $n = 12$) (1,900 เมตร, $r = 0.214$, $n = 12$)

จากการสังเกตพฤติกรรมการกินอาหารในกลุ่มนกกินพืช พบพืชอาหารของนก 36 ชนิด 26 วงศ์ พืชอาหารที่พบนกกินมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ นางพญาเสือโคร่ง (*Prunus cerasoides* : Rosaceae), ไช้ปลา (*Debregeasia longifolia* : Urticaceae) และ *Aralia thomsonii* : Araliaceae โดยนกปรอดหัวดขาว (*Pycnonotus flavescens*) เป็นนกที่พบกินพืชอาหารหลายชนิดที่สุด อัตราส่วนในการกินส่วนต่างๆของพืชอาหาร พบว่า ส่วนใหญ่นกเลือกกินเฉพาะส่วนผลของพืชอาหาร (29 ชนิด, 80.56 %) บางชนิดนกกินเฉพาะน้ำหวาน (2 ชนิด, 5.56%) หรือเฉพาะเกสร (2 ชนิด, 5.56 %) แต่บางชนิดนกเลือกกินส่วนของพืชอาหารมากกว่าหนึ่งอย่าง เช่น กินทั้งเกสรและน้ำหวาน (1 ชนิด, 2.78 %) หรือกินทั้งส่วนของเกสร น้ำหวาน และผลของพืชอาหาร (2 ชนิด, 5.56 %)

Thesis Title Diversity of Birds at Doi Pha Hom Pok,
Fang District, Chiang Mai Province

Author Mr. Akalak Kunsorn

Degree Master of Science (Biology)

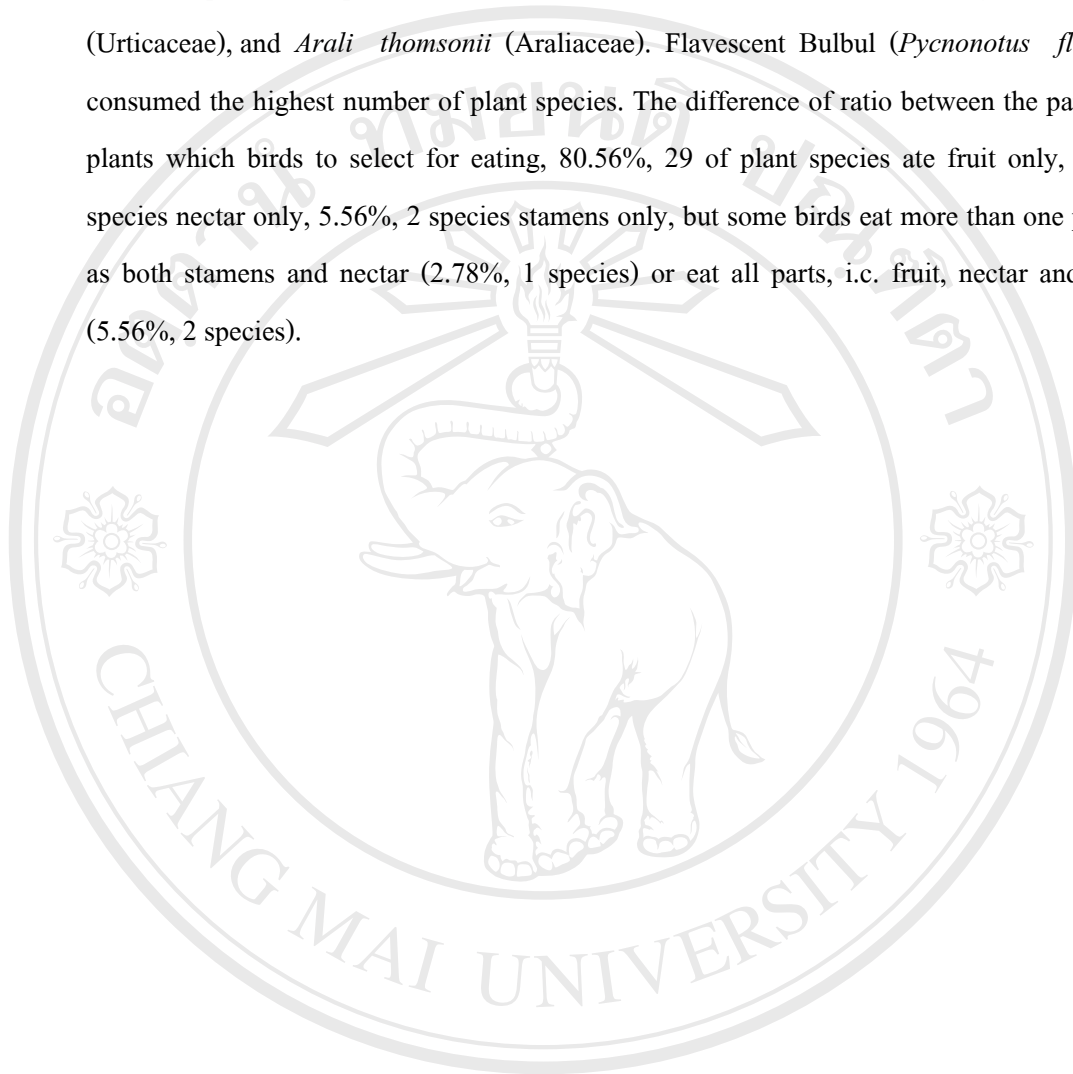
Thesis Advisor Assoc. Prof. Dr. Narit Sitasuwan

ABSTRACT

A study of diversity of birds at Doi Pha Hom Pok, Fang District, Chiang Mai Province, was done from September 2003 to August 2004. A line transect method at 4 sampling sites was used with two transects in seasonal evergreen forest at (1) lower-elevation forests (1,400 and 1,500 m) and two transects at (2) higher-elevation forests (1,800 and 1,900 m). There were 177 species from 35 families, which included 136 residents, 40 winter visitors, and 1 passing migrant species. A comparison of species diversity using Shannon's index at all sites showed $H' = 4.60, 4.75, 4.18, 4.03$ at 1,400, 1,500, 1,800, and 1,900 m, respectively. Evenness index increased with elevation 1,900 m ($E_5 = 0.49$) and decreased at 1,500 m ($E_5 = 0.13$). A comparison of community similarity index between the lower-elevation and higher-elevation forests showed a moderate percentage of similarity ($I_{(1), (2)} = 52.70\%$).

Relationship between birds and tree density was negative for both the lower-elevation and higher-elevation forests, ((1) : $r = -0.086, n = 10$ and (2) : $r = -0.169, n = 10$). Interaction between birds and temperature was also negative at the lower-elevation forests at the altitude 1,400 m ($r = -0.659, n = 12$) and 1,500 m ($r = -0.269, n = 12$) but was positive at 1,800 m ($r = 0.006, n = 12$) and 1,900 m ($r = 0.214, n = 12$).

Thirty-six species of food plants from 26 families were recorded. The three most favorite species of plants were *Prunus cerasoides* (Rosaceae), *Debregeasia longifolia* (Urticaceae), and *Aralia thomsonii* (Araliaceae). Flavescent Bulbul (*Pycnonotus flavescens*) consumed the highest number of plant species. The difference of ratio between the part of food plants which birds to select for eating, 80.56%, 29 of plant species ate fruit only, 5.56%, 2 species nectar only, 5.56%, 2 species stamens only, but some birds eat more than one part, such as both stamens and nectar (2.78%, 1 species) or eat all parts, i.e. fruit, nectar and stamens (5.56%, 2 species).

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved